

KERKELUK LEVEN

ZELFSTANDIG OPTREDEN IN DE POLITIEK?

III.

Juist wilden we ons zetten tot het schrijven van ons derde artikel, toen de post, tegelijk met ons vorig nummer, me onderstaanden brief bracht.

De Bilt, April 1947.

Hoogeerw. Hooggel. Heer,

Het is met eenigen schroom, dat ik kom met het verzoek om plaatsing van enkele regels in „De Reformatie“. In de hoop dat aan mijn verzoek kan worden voldaan, zeg ik u bij voorbaat dank.

„De Reformatie“ heeft ruimte verleend voor een oproep aan Anti-Revolutionaire leden van de vrijgemaakte kerken. Dit heeft mij zeer bevreesd, omdat een dergelijk onorganisatorisch optreden ook onze kerk in opspraak brengt.

Ik heb jaren „De Reformatie“ gelezen en er veel door geleerd, waarvoor ik zeer dankbaar ben.

Maar na lezing van dien oproep, kwamen er vragen bij mij boven. Wil men in Roomsche richting dringen? Moet de kerk het in de politieke organen te zeggen hebben? Of is de actie een gevolg van smartelijke ervaringen in het kerkelijk leven?

Ik kan mij niet voorstellen, dat men tot die actie is gekomen om redenen verondersteld in de eerste twee vragen. En wat de laatste vraag aangaat, daarin vind ik ook geen grond voor een dergelijk optreden.

Maar waarom die oproep tot de leden van de vrijgemaakte kerk? Als men zou denken dat die wel mee zullen doen, omdat het van medebroeders komt, dan zal men zich vergissen. Ik hoop dat er maar weinigen zullen zijn, die aan dit werk mee doen. Graag neem ik aan, dat zij het goed bedoelen. Maar toch acht ik dit systeem fout. Deze weg is een kromme. Leden van de partij hebben krachtens hun lidmaatschap te handelen. Mannen, die zich van verbanden en reglementen niets aantrekken, bouwen niet, maar breken. Juist kerken-schen moeten ook in het verenigingsleven serieus zijn.

Deze daad is organisatorisch fout en daarmee m.i. geoordeeld.

Maar daarnaast wordt onze kerk en onze partij in opspraak gebracht.

Het schijnt tegenwoordig heldhaftig te staan, als je eens van den regel afwijkt. Zoo licht spelen persoonlijke en gevoelsfactoren een rol, waardoor veel wordt vertroebeld. In welken kring valt er niet wat op te merken? Als er iets in onze partij niet goed gaat, dan zeggen op de plaats waar dat hoort, hoe het dan wel moet, maar dan gaan we toch niet naar buiten om een indruk te geven hoe slecht de Christenen met elkaar overweg kunnen. Het is al meer dan droevig.

Als de Anti-Revolutionairen dit systeem gingen volgen, dan was daarmee de partij om hals gebracht. Maar gelukkig, dat niet een kerk de grondslag van onze partij is, maar uitsluitend de beginselen van 's Heeren Woord. En ongetwijfeld is er in dit werk veel gebrekkigs, ja in welk werk niet. Doch dat gebrekkige is niet te wijten aan de partij, maar aan ons zelf.

Elken dag staat Gods Woord voor ons met Zijn eischen en beloften en die daarbij willen leven en werken met zelfverloochening, die kunnen in 's Heeren kracht ons volk en de Overheden voorhouden den eisch van Gods ordinantiën.

Dan komt er reformatie in alles, maar deformatie zoo we op kromme wegen gaan, waar tijd, krachten en geld, wat alles Godes is, worden verknoeid en 's Heeren Naam gelasterd om onze ruzies.

Hoogachtend,

H. OUDEKERK.

Tot goed verstand worde bedacht, dat schrijver van dezen brief ons artikel van nr. 29 nog niet had kunnen lezen, bij het schrijven van dit stuk; of hij dat van nr. 28 heeft gezien, blijkt niet. We gaan ervan uit, dat hij alleen zich verzet tegen het feit, dat er een (door ons blad gepubliceerde) oproep is tot A. R. leden van de vrijgemaakte kerken, zooals het duidelijkheidshalve heet.

Het zal me wel niet kwalijk worden genomen, als ik ditmaal, terwille van inzender, en van anderen, die met de door hem geopperde vragen „zitten“, den draad van mijn artikelenreeks even laat vieren, en aan zijn stuk den voorrang geef.

Of inzender de situatie precies teekent, als hij bedoelden oproep gericht ziet tot „A. R. leden van de vrijgemaakte kerken.“? Er zullen voorzeker ook menschen welkom zijn, die niet of niet meer tot de A. R. partij behooren. Want een feit is het, dat er zijn, die niet meer bij eenige A. R. kiesvereniging aangesloten zijn. Ik wijs erop, dat ook de tekst van den oproep zelf doet uitkomen, dat niet leden der A. R. partij, doch leden der (vrijgemaakte) Geref. kerken zijn uitgenodigd; en dat dus ieder welkom is, die zich van uit zijn christelijke belijdenis, en van uit zijn door en in de vrijmaking verscherpte aandacht voor de noodzaak van hernieuwde toetsing der bestaande christelijke organisaties, voor de vraag geplaatst ziet, wat hij doen moet op politiek terrein. We zijn bovendien geïnspireerd door een A. R. (!) studieclub.

Dat op te merken is geen muggenzifterij. Het be- teekent immers al aanstonds, dat wij inzenders klacht over „o n o r g a n i s a t o r i s c h o p t r e d e n“ moeten afwijzen als hier niet ter zake.

Begrijpen we inzender goed, dan komt bij hem deze

klacht op uit de overtuiging, dat, vóór men zich gezamenlijk bezint over de vraag, wat op politiek terrein ons te doen staat, eerst de officiële partij-instanties (der A. R. partij) te raadplegen, c.q. te „kennen“ zijn.

Maar dat bezwaar deelen we niet.

Primo, omdat ik meen te weten, dat zoo iets al gebeurd is, b.v. te Berkel-Rodenrijs, waar naar aanleiding van zeer scherpe, wij consequent-getrouwe synodoeratische uitspraken van een dominee over leden der A. R. partij de leiding der partij gemengd is in een ter plaatse uit dien hoofde gerezen geschil.

Secundo, omdat aan ieder het recht vrijstaat, met anderen te beraadslagen over de vraag, welke de concrete roeping Gods is in een zeer concrete en uiterst verwarde situatie, waarin de A. R. partij als zodanig geen positie gekozen heeft, ten aanzien waarvan ze ook geen principieele leiding geeft, noch geven wil, en waarin toch de individuele belijders zich tot scherpe positiebepaling over en weer kunnen roepen voelen.

Inzender zal waarschijnlijk zich overtuigd houden, dat alleen vrijgemaakten zich afvragen, of zij, zonder verdere vijf en zessen in één politiek partijverband met synodocraten kunnen samengaan. Maar hoe weet hij dat? Ik kan me voorstellen, dat er synodocraten zijn, die niet graag meer met vrijgemaakten willen samenwerken. Zoals ik het publieke gedrag der H.H. Ridderbos, Nauta, Dijk etc. verschrikkelijk vind, en hun deswege een leidende plaats in een zedelijk, principieel-bouwend lichaam niet toevertrouw, noch aan hun verkiezing daarvoor meer meewerken zal, zolang zij zich van wat ik hun zedelijke en openbare misslagen noem, niet openlijk bekeeren, zoo moeten zij mij wel een verschrikkelijk mensch vinden, en mij zulk een leidende positie om 's Heeren wille evenmin willen toevertrouwen. Dat doen ze trouwens niet. Alleen maar: zij zeggen het niet openlijk. Ik wel, 't is toch geen kleinigheid: openlijke verachting der orde Gods? Publieke revolutie? Mouterij? Als ik mouter ben in de kerk, en nu al zooveel jaren in die fundamenteel revolutionaire houding volhard, dan ben ik voor elke christelijke organisatie een direct gevaar. En dan zijn alle „vrijgemaakten“ het niet minder. Wie zou nu aan synodocraten het recht betwisten, daar eens over te praten? Deden ze 't maar eens — maar dan publiek! Ze hebben toch zeker niet verwacht, dat wij in de kerk hen zouden hooren in hun profetisch-koninklijk vloeken tegen ons, en op ander gebied hen zouden willen laten zeggen: kom in: gij gezegende des Heeren? Heusch, wij zijn op dit punt grimmig ernstig.

Zouden wij als gereformeerde menschen niet eens mogen spreken over de houding tegenover de V. U.? Althans niet zonder eerst curatoren en directeuren daarin te kennen? Maar die kennen we al lang. We zien, wie zij benoemen, en wie ze beschermen, en wie ze maar laten praten, als zij bezwaren bekend maken of aanbieden, deze te motiveeren. En zoo zien we ook, hoe vele vooraanstaande personen in de A. R. partij en vele, zeer vele leden, zich verhouden tegenover wat al sinds 1944 publiek de aandacht eischt als een kwestie van leer en leven, van Kerk en Koninkrijk Gods, van orde en ordeverstoring, van bouw en braak.

In de derde plaats: noch inzender, noch ondergeteekende weten, of de oproep, door hem bedoeld, niet tot gevolg zal hebben, dat op een of andere wijze officieel de A. R. partij-instanties zullen worden „gekend“ in een of anderen handel.

Men moet met het woord „actie“ voorzichtig omgaan. De dominees, die we verleden week op het oog hadden, toen we spraken over de acties-Weggemans, Apeldoorn, Rotterdam, Bloemendaal, hebben toch ook niet den organisatorischen weg gevolgd? Zij verlie- ten dien juist: ze moeten bidden om zegen op de geschiedde schorsing, en probeerden juist de geschiedenis te doen vergeten. De lieden, die vóór de synode een vóór-„synode“ hielden (in Amersfoort) gingen daarin toch ook niet den organisatorischen weg? Laat men ook onze christelijke vrijheid niet aan banden leggen, die onze eigen verantwoordingelijkheid zouden overdragen aan een partijbestuur of iets dergelijks. Er wordt al zooveel individuele verantwoordingelijkheid afgeschoven op de..... organisatie.

Dat „onze kerk“ in opspraak komt, is dat zoo erg? Het zou erg zijn, als het niet zoo was. Dacht iemand, dat we niet in opspraak zouden komen, als we ons alleen maar voor kerkelijke zaken interesseeren? Zelfs, indien we tot dit kwaad van bijna-algeheele werkstaking vervallen zouden, bleven we nog in opspraak. Het zijn toch zeker Anti-revolutionairen, die, als ik ergens kom preeken, vooraf een stelletje krantjes van ds Toornvliet sturen met allerlei non-sens erin? Het zijn toch Anti-revolutionairen, die dominees uitsturen om te werken onder studenten, tegen ons, d.w.z. tegen degenen, die onwettig zijn aan hen, die den principieelen opbouw der christelijke organisaties willen helpen beschermen tegen de barthia- nen, de lieden van de Partij van den Arbeid, met wie zij even genoegelijk fraterniseeren als ze ons zwart maken? Het zijn toch Anti-revolutionairen, die de V.U. meer en meer drijven in een aan onzen beginselstrijd over heel de linie koppig-vijandige richting? Het zijn toch anti-revolutionaire hoogleraren, en anderen, die voor de rechtbank staan te loochenen de beginselen, waarvoor Kuiper vocht in 1886, en dit,

UIT DE SCHRIFT

SPOTTERS DES HEEREN.

Als hij (= Eliza) nu den weg opging, zoo kwamen kleine jongens uit de stad, die bespotten hem, en zeiden tot hem: Kaalkop, ga op, kaalkop, ga op! 2 Kon. 2: 23b.

Wanneer Eliza als opvolger van Elia zijn intrede doet in Israël, wordt hij begroet met den hoon van Bethel's jeugd. Over den leeftijd van deze „kleine jongens“ kan alleen gezegd worden, dat hetzelfde Hebreeuwsche woord ook gebruikt wordt voor jongens, die reeds twintig jaar zijn. En wat zeggen ze eigenlijk? We kunnen hun spotwoorden wellicht het best zoo omschrijven: „kale schooler, kom maar op als je durft!“ Deze hoon treft Eliza niet persoonlijk, maar als ambtsdrager, woorddrager van Israëls God. Ze kennen Eliza als profet des HEEREN. En daarom hoonen ze hem. In hun spot breekt dus uit de haat tegen den HEERE zelf en tegen Zijn openbaring, zooals die in de laatste dagen zoo krachtig onder Israël geschied was door Elia. Daardoor wordt hun spot te vreeslijker. Want heeft de HEERE Zich niet als waarachtige God op den Karmel geopenbaard? En heeft Hij daar en elders niet bewezen, dat de spotters van Zijn Naam en werk door Hem worden verdelgd? Nu deze jeugd nog durft te spotten, tasten ze daarmee aan heel het verlossingswerk des Heeren, zooals dit in den Messias vastligt. Tegen dit heilswerk verzet zich de geest van Bethel. In deze knapen toch spreekt de geest der ouders. De ouders leven in de kinderen voort. En zij hebben het zaad der kerk, dat den Heere moest worden gewijd, als vijanden des Heeren grootgebracht. Daardoor zijn zij oorzaak, dat hun kinderen uit de gemeenschap des verbonds moeten worden uitgerooid. Wie den Heere verlaat, trekt, zoo God het niet verhoedt, zijn nageslacht mee ten verdere.

Dr M. B. VAN 't VEER +

omdat theologen het in hun hoofd haalden, iemand uit te werpen, die op Kuiper enige correcties meent te moeten aanbrengen? Dacht inzender, dat we niet in „opspraak“ komen zouden bij hen, die ons nu al jaren lang met kapitaal van De Strijdende Kerk georganiseerd gaan zwart maken?

Kom.

Laat hem dit gelooven: het eenige middel, om dien blinde haat in zijn uitspraken te remmen, is: toonen, dat het ons meenens is. Zooals vrijmaking het eenige middel is, om de synodes te doen nadenken over wat ze gedaan hebben, zoo is de aankondiging, dat we ook op niet-kerkelijk terrein het met de reformatie gemeend hebben, het eenige middel, om de „opspraak“ waarin we komen, een klein beetje te dwingen, minder onzakelijk te worden. Meer bereiken we niet, want de tegenstellingen liggen tenslotte op ethisch terrein.

Velen vergeten, dat de wijze, waarop men van KERKELIJKE zijde ons heeft weg-gewerkt, ook op POLITIEK terrein gevolgen heeft en hebben wil. Kijk nu maar eens naar die z.g. oecumenische „synode“ in Amerika en naar wat daarop volgen zal. Officiële woorden spreekt men in Nederland, die den indruk geven, alsof men uiterst begeerig is, met ons saam te spreken. Nadat men ons eerst heeft uitgeworpen. In werkelijkheid echter gaat men menschen van onderscheiden werelddeelen samenroepen, z.g. voor een oecumenische synode. We hebben destijds in de dagen der Groningsche synode in De Reformatie verteld, dat die zaak samenhangt met de oprichting van een tweede dusgenaamde gereformeerde universiteit in Amerika. Men heeft enkele weken geleden in „Trouw“ kunnen lezen dat dat ook zoo uitgekomen is. Maar in het critieke oogenblik heeft men ons weggewerkt. Dacht men soms dat zoo'n nieuwe universiteit geen gevolgen had voor het POLITIEKE leven? Natuurlijk. Maar men heeft eerst de richting, die in Nederland, en daarna verder, heeft getuigd of zou hebben kunnen getuigen voor diepergaande principieele, reformatorische bezinning, weggewerkt. Dat zijn de naakte feiten; en wij sluiten ons oog daarvoor niet, als op een enkel postje een man van ons wordt neergezet, daar waar hij toch geen kwaad kan. Wij willen de waarheid Gods zeggen kunnen ook op gebieden, wetenschappelijk, en politiek, waarop het hard noodig is dat weer geluisterd wordt naar het Woord. Maar men sluit bij voorbaat ons uit. En men benoemde daar studiecommissies, waar wij, vrijgemaakten, ons een beetje in verneuter, zolang het vleesch ons bekoort, en waar we ons over bedroeven, zodra we weer ernstig worden. Studiecommissies. We kennen ze in Nederland. De pluriformiteit b.v. Die moest, naar het in 1936, toen de aanval officieel geopend werd, heette, o zoo bitter-bitter-noodig worden bestudeerd, want o, er was zoo'n onrust en zoo'n afval. Eindelijk kwamen de heeren in Sneek met een rapportje voor den dag, dat van den onzin wriemelde, dat dan ook hopeloos strandde. Maar als ze in Utrecht een middel hebben om „den lintworm“

toch weg-
lingen,
dan kan
zijde ges-
noodig.
gespanne
moet inv
Hepp en
de kerk.
een pogt
begrip
grandio
aanstond
reformat
bestreed
Dijk, die
in schoo
zaak van
chisch le
pooten z
matorise
effect zo
Dooyewe
geerd, ei
verlange
laten; —
gebroken
menisch
actie vo
ning ond
noodig i
studieco
cept, ov
En zoo
Laat
zeer bes
gebied.
het met
reforma
voortges
den. Me
praat;
verschu
er word
weet va
nadruk
LITTEK
J u i s
En z
ten? J
toch ee
bouw?
Volge
zender.

GEDEELTE MEJUI

De st
„moed
positief
Zoo i
door ni
hervond
moed, l
weer n
Daar
waarme
jes, hel
satie (c
Ze haal
aan: w
tot dit
wil Est
ling gel
waarin
slokt, b
Een pl
oogenbl
den kar
ment b
Ik d
als bel
inzink
intellec
onderw
Ik der
Curaga
Bata
sterken
worden
geruim
ken zi
bracht
numme
Dit las
den ee
den, he
sentei
ben (o
gedaan
schreef
weg, n
zoo mi
voorbe
„vonn